

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/72/2019
Identifikačné číslo spisu: 4018200421
Dátum vydania rozhodnutia: 25. mája 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:4018200421.5

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Jany Martinčekovej a Mgr. Michala Novotného, v právnej veci žalobcu: L.. C. L. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom E.. P. XXXX/XX, XXX XX C. právne zastúpený: JUDr. Alexandrom Kuchárikom, advokátom, so sídlom J. Hollého 11, 934 05 Levice, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 26692-3/2018-BA zo dňa 10. apríla 2018, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sa/14/2018-94 zo dňa 26. marca 2019, t a k t o

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre, č. k. 19Sa/14/2018-94 zo dňa 26. marca 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

O d ō v o d n e n i e

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „správny súd“) rozsudkom č. k. 19Sa/14/2018-94 zo dňa 26. marca 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“), postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c) a ods. 3 písm. a) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil napadnuté rozhodnutie žalovanej a rozhodnutie pobočky žalovanej a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Správny súd z administratívneho spisu žalovanej mal preukázané, že Sociálna poisťovňa, pobočka Levice (ďalej len „pobočka žalovanej“) rozhodnutím č. 700-1311405617-GC04/17 zo dňa 19. 10. 2017 vo veci predpísania poistného na starobné poistenie a príspevky a starobné dôchodkové sporenie, poistné na invalidné poistenia, poistné do rezervného fondu solidarity za obdobie október 2007, november 2007, december 2007, január 2008, február 2008, marec 2008, apríl 2008, máj 2008 a jún 2008 (ďalej len „poistné“) rozhodla tak, že žalobcovi predpísala poistné v celkovej sume 2.657,93 eur. Žalovaná rozhodnutím č. 26692-3/2018-BA zo dňa 10. 04. 2018 zmenila výrok vyššie uvedeného rozhodnutia pobočky žalovanej tak, že vypustila text: „...§ 152 zákona v znení neskorších predpisov..“ a v ostatnom potvrdila napadnuté rozhodnutie pobočky žalovanej.

2. Správny súd uviedol, že primárnou otázkou, ktorú bolo potrebné v konaní vyriešiť, bola otázka, či žalobca vykonával v roku 2006 činnosť lekára ako samostatne zárobkovo činná osoba. Tejto otázke, však podľa názoru správneho súdu, nevenovala žalovaná ani pobočka žalovanej dostatočnú pozornosť a nezaoberali sa tak podstatnou námietkou žalobcu, že v čase od 28. 02. 2006 po tom, ako podal Registračný list fyzickej osoby - odhlášku do Sociálnej poisťovne, nevykonával činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba. Správny súd zdôraznil, že touto otázkou sa bolo potrebné zaoberať ešte skôr, ako žalovaná dospela k záveru, že povinné poistenie žalobcu nezaniklo ku dňu 28. 02. 2006, ale až ku dňu 30. 06. 2008 z dôvodu, že mal žalobca za rok 2006 príjem vyšší ako umožňoval osobitný predpis, čo je 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, resp. 10 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

3. Podľa názoru správneho súdu, žalovaná mala povinnosť zistiť, z čoho príjmy za rok 2006 vo výške 689.985,-Sk pozostávali. Až v prípade, ak by mala pobočka žalovanej bezpochyby preukázané, že tento príjem žalobca dosiahol v období, keď vykonával činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba a vykonával tieto úkony v rámci lekárskej praxe podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, bolo by správne konštatovanie, že povinné poistenie žalobcu nezaniklo 28. 02. 2006, ale zaniklo 30. 06. 2008.

4. Pobočka žalovanej a žalovaná si podľa názoru správneho súdu nesprávne vyložila § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, vzhľadom na to, že žalobca argumentoval, že Registračným listom fyzickej osoby - odhláškou ukončil postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby z dôvodu zrušenia povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia v odbore urológia. Bolo úlohou správneho orgánu preukázať, že žalobca aj po dátume 28. 02. 2006 je naďalej v postavení samostatne zárobkovo činnnej osoby.

5. Správny súd uviedol, že zo zisteného skutkového stavu nebolo možné vyvodiť správny právny záver, ktorý žalovaná a pobočka žalovanej vo svojich rozhodnutiach nemohli odôvodniť, pretože základná otázka v danom konaní nebola zodpovedaná. Zároveň podotkol, že žalobca bol od 01. 03. 2006 zamestnancom poskytovateľa zdravotnej starostlivosti UROCENTRUM LEVICE, s. r. o.

6. Na základe vyššie uvedených dôvodov, správny súd zistil, že námietky žalobcu sú dôvodné, a preto napadnuté rozhodnutie žalovanej a pobočky žalovanej v zmysle § 191 ods. 1 písm. c) a ods. 3 písm. a) SSP zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní sa správny orgán bude zaoberať tým, či žalobca mal status samostatne zárobkovo činnnej osoby v období od 28. 02. 2006, vzhľadom na to, že nebolo preukázané, že naplnil status samostatne zárobkovo činnnej osoby, len na základe skutočnosti, že bol držiteľom licencie L1A. Pobočka žalovanej má v ďalšom konaní vyhodnotiť, či by mohol žalobca vykonávať činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby len na základe licencie L1A.

II.

Kasačná sťažnosť žalovanej proti rozsudku správneho súdu

7. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podala kasačnú sťažnosť žalovaná (ďalej len „sťažovateľka“) podaním zo dňa 21. 05. 2019. Kasačnú sťažnosť odôvodnila tým, že správny súd vec nesprávne právne posúdil v zmysle § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Uviedla, že sa nestotožňuje s právnym posúdením veci zo strany správneho súdu.

8. Sťažovateľka zastávala naďalej právny názor, že predpísanie poisteného žalobcovi za obdobie október 2007 až jún 2008 v celkovej sume 2.657,93 eur bolo v súlade so zákonom o sociálnom poistení. Poukazom na právnu úpravu ustanovenú v § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, podľa ktorej za samostatne zárobkovo činnnú osobu sa považuje fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, uviedla, že nie je právne významné, či takáto osoba vykonáva túto činnosť, ale podstatné je, že disponuje oprávnením, ktoré jej zakladá status samostatne zárobkovo činnnej osoby. V danej súvislosti poukázala tiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1Sžso/16/2016 zo dňa 27.

06. 2017, v ktorom bolo skonštatované, že „vznik a trvanie povinného poistenia je totiž spojené s existenciou oprávnenia na podnikanie, nie s jeho realizáciou“.

9. Vo vzťahu k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti v zmysle zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 578/2004“) sťažovateľka uviedla, že poskytovateľom zdravotnej starostlivosti je aj fyzická osoba na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Držiteľ licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe je oprávnený vykonávať zdravotnícke povolanie a poskytovať zdravotnú starostlivosť.

10. Sťažovateľka trvala na tom, že aj po 28. 02. 2006, žalobca splňal definíciu samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. 12. 2010, pretože bol aj naďalej držiteľom oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, t. j. licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolaní lekár a zároveň dosiahol v predmetnom období príjem, ktorý bol relevantný pre vznik, resp. trvanie povinného poistenia.

11. Sťažovateľka uviedla, že pri vydaní napadnutého rozhodnutia vychádzala len z príjmov, ktoré žalobca dosiahol z výkonu činnosti samostatne zárobkovo činnnej osoby a na iné príjmy sťažovateľka neberie ohľad, a preto sa posudzuje príjem dosiahnutý podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov za predchádzajúci kalendárny rok.

12. V kasačnej sťažnosti sťažovateľka namietala, že celé odôvodnenie napadnutého rozsudku sa venuje otázke, či žalobca mal alebo nemal v spornom období na účely sociálneho poistenia právne postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, napriek tomu, že predmetom súdneho konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia sťažovateľky vo veci predpísania dlžnej sumy poistného žalobcovi, nie preskúmanie zákonnosti rozhodnutia sťažovateľky vo veci zániku povinného poistenia žalobcu. Táto otázka bola právoplatne vyriešená na úrovni správneho orgánu ešte pred vydaním prvostupňového rozhodnutia č. 700-1311405617-GC04/17 zo dňa 19. 10. 2017, a to rozhodnutiami pobočky žalovanej č. 22176-1/2019-LV zo dňa 15. 06. 2016 a 22175-1/2016-LV zo dňa 07. 06. 2016, ktoré rozhodnutia nadobudli právoplatnosť, a teda konečným a záväzným spôsobom sa upravili právne pomery účastníkov konania. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 9Sžs/1/2015 zo dňa 28. 09. 2016, v rámci ktorého najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku zaoberal otázkou zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia, ktorá už bola právoplatne vyriešená a nezaoberal sa predmetom konania a nepreskúmal zákonnosť a postup pri rozhodovaní žalovanej o predpísaní poistného na sociálne poistenie.

13. Záverom navrhla kasačnému súdu, aby napadnutý rozsudok správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie žalobcu ku kasačnej sťažnosti žalovanej

14. Žalobca na základe zaslanej výzvy správneho súdu sa vyjadril ku kasačnej sťažnosti sťažovateľky prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním zo dňa 12. 06. 2019.

15. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobca upriamil pozornosť na rozhodnutie veľkého senátu správneho kolégia najvyššieho súdu vo vzťahu k otázkam nastoleným uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 10Sžsk/33/2017 zo dňa 08. 02. 2019, v rámci ktorého bolo vyslovené, že licencia L1A nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, pretože sama o sebe nezakladá jej držiteľovi aj možnosť vykonávať licencovanú činnosť, ktorú môže vykonávať až na základe dohody/zmluvy s iným poskytovateľom. Vo vzťahu k lekárovi - držiteľovi licencie L1A má Sociálna poisťovňa posudzovať príjmy osobitne vo vzťahu k licenci L1A a skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú aj príjmami lekára považovaného za samostatne zárobkovo činnnú osobu v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení.

16.Záverom navrhol kasačnému súdu, aby kasačnú sťažnosť zamietol a priznal mu náhradu trov konania v plnom rozsahu.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

17.Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) bol formálne zriadený ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava SR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov dňa 1. januára 2021 a na základe zákona č. 423/2020 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva.

18.Podľa § 101e ods. 1 a 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z. z., najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021. Výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

19.Najvyšší správny súd ako súd kasačný (§ 11 písm. h) v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, kasačnú sťažnosť prejednal v rozsahu námietok sťažovateľky bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky www.nssud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť sťažovateľky je dôvodná.

20.Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Nitre, č. k. 19Sa/14/2018-94 zo dňa 26. marca 2019, ktorým správny súd podľa § 191 ods. 1 písm. c) a ods. 3 písm. a) SSP zrušil napadnuté rozhodnutie žalovanej č. 26692-3/2018-BA zo dňa 10. 04. 2018 spolu s rozhodnutím pobočky žalovanej č. 700-1311405617-GC04/17 zo dňa 19. 10. 2017 a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

21.Predmetom preskúmovacieho súdneho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovanej - Sociálna poisťovňa, ústredie č. 26692-3/2018-BA zo dňa 10. 04. 2018, ktorým žalovaná zmenila výrok rozhodnutia pobočky žalovanej č. 700-1311405617-GC04/17 zo dňa 19. 10. 2017 tak, že vypustila text: „...§ 152 zákona v znení neskorších predpisov.“ a v ostatnom potvrdila uvedené rozhodnutie pobočky žalovanej. Pobočka žalovanej ako prvostupňový orgán rozhodnutím zo dňa 19. 10. 2017 podľa § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, § 152a tohto zákona a § 178 ods. 1 písm. a) ôsmy bod zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z., predpísala žalobcovi poistné na starobné poistenie a príspevky a starobné dôchodkové sporenie, poistné na invalidné poistenia, poistné do rezervného fondu solidarity za obdobie október 2007, november 2007, december 2007, január 2008, február 2008, marec 2008, apríl 2008, máj 2008 a jún 2008 v celkovej sume 2.657,93 eur.

22.Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP) Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv

a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

23. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení a na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

24. Kasačný súd zistil, že správny súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu náležite nepostupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, napadnutého žalobou nevykonal v súlade s právnou úpravou zákona o sociálnom poistení, dospejúc k nesprávnemu právnemu záveru, že rozhodnutie žalovanej vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

25. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu správneho súdu, súčasť ktorého tvorí administratívny spis žalovanej a právnej úpravy zákona o sociálnom poistení kasačný súd mal preukázané, že medzi účastníkmi ostalo predovšetkým sporné, či žalovaná, resp. pobočka žalovanej predpísala žalobcovi dlžné poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za označené obdobie v súlade so zákonom o sociálnom poistení v platnom znení.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

26. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

27. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

28. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

29. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie

všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

30. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu správneho súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovanej v preskúmanom konaní v danej veci bolo preukázané, že pobočka žalovanej podľa § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, § 152a tohto zákona a § 178 ods. 1 písm. a) ôsmy bod zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z., predpísala žalobcovi poistné na starobné poistenie a príspevky a starobné dôchodkové sporenie, poistné na invalidné poistenia, poistné do rezervného fondu solidarity za obdobie október 2007, november 2007, december 2007, január 2008, február 2008, marec 2008, apríl 2008, máj 2008 a jún 2008 v celkovej sume 2.657,93 eur. O odvolaní žalobcu proti uvedenému rozhodnutiu pobočky žalovanej rozhodla žalovaná rozhodnutím č. 26692-3/2018-BA zo dňa 10. 04. 2018 tak, že zmenila výrok rozhodnutia pobočky žalovanej č. 700-1311405617-GC04/17 zo dňa 19. 10. 2017 tak, že vypustila text: „...§ 152 zákona v znení neskorších predpisov.“ a v ostatnom potvrdila uvedené rozhodnutie pobočky žalovanej. Uvedeným rozhodnutiam žalovanej, resp. pobočky žalovanej, ktorými žalobcovi predpísala dlžné poistné za obdobie október 2007 až jún 2008 predchádzali rozhodnutia pobočky žalovanej o nezaníku a zániku povinného sociálneho poistenia žalobcu. Pobočka žalovanej rozhodnutím č. 22176-1/2016-LV zo dňa 15. 06. 2016 rozhodla tak, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 28. 02. 2006. Ďalším rozhodnutím pobočky žalovanej č. 22175-1/2016-LV zo dňa 07. 06. 2016 rozhodla tak, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. 06. 2008.

31. Podľa § 209 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

32. Podľa § 213 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení, doručené rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať, je právoplatné. Rozhodnutie je vykonateľné, len čo uplynie lehota na plnenie. Ak v rozhodnutí nie je uložená povinnosť na plnenie, rozhodnutie je vykonateľné, len čo nadobudne právoplatnosť.

33. Skutkové zistenia v preskúmanej veci potvrdzujú, že predmetom súdneho prieskumu sú rozhodnutia Sociálnej poisťovne v oboch stupňoch, ktorými Sociálna poisťovňa predpísala žalobcovi ako poistencovi za obdobie október 2007 až jún 2008 poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, a poistné do rezervného fondu solidarity v celkovej sume 2.657,93 eur. Rozhodnutiam Sociálnej poisťovne, ktorými žalobcovi predpísala dlžné povinné sociálne poistné predchádzali rozhodnutia pobočky žalovanej, ktorými rozhodla tak, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 28. 02. 2006, ale zaniklo dňa 30. 06. 2008. Z uvedených skutkových okolností teda vyplýva, že otázka právneho postavenia žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia bola právoplatne posúdená a zodpovedaná v samostatnom konaní, ktoré predchádzalo konaniu vo veci predpísania poistného. Pokiaľ právoplatnými rozhodnutiami Sociálnej poisťovne bolo rozhodnuté o zániku povinného sociálneho poistenia k určitému dňu, nadobudnutím právoplatnosti takéhoto rozhodnutia, bolo konečným spôsobom rozhodnuté o statuse žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej

osobe na účely sociálneho poistenia, a preto otázka jeho statusu nemôže byť opätovne posudzovaná v následnom konaní o predpísaní dlžného poistného.

34. Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia správneho súdu najvyšší správny súd mal za preukázané, že správny súd sa skutkovou okolnosťou vyplývajúcou z administratívneho spisu žalovanej o existencii rozhodnutí pobočky žalovanej o zániku sociálneho poistenia žalobcu nijak nezaoberal. Správny súd upriamiac pozornosť na otázku právneho postavenia žalobcu na účely sociálneho poistenia, napriek tomu, že táto otázka bola právoplatne vyriešená, nechal bez povšimnutia skutkové zistenia predkladané v preskúmavajúcom konaní žalovanou. Správny súd tieto skutočnosti v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nijak nevyhodnotil a v odôvodnení rozhodnutia sa s nimi nijak nevysporiadal, majúce za následok nesprávne právne posúdenie veci a súčasne nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia pre nedostatok dôvodov.

35. Podľa § 139 ods. 2 SSP, v odôvodnení rozsudku správny súd uvedie stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

36. Najvyšší správny súd v danej súvislosti upriamuje pozornosť aj ustálenú rozhodovaciu prax správnych súdov (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 08. 12. 2010 sp. zn. 4Sžo/12/2010), podľa ktorej „Z odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej, a preto odňatím možnosti konať pred súdom (denegatio iustitiae) je aj také porušenie práva na spravodlivý proces, kedy v hodnotení skutkových zistení súdom v napadnutom rozhodnutí absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil a riadne sa s nimi nevysporiadal. Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť totiž svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

37. Rovnako najvyšší správny súd v tejto súvislosti poukazuje aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. 10. 2015 sp. zn. II. ÚS 675/2014-40, z ktorého vyplýva, že „súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 OSP, (súčasná úprava v § 139 ods. 2 SSP), v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia. Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t.j. v zmysle procesnoprávných predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvoľou súdu. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany... . Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

38. Uvedenou problematikou sa už viackrát zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, podľa ktorého z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie

(Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993). Rovnako rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsko z 21. januára 1999).

39. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva a ani Ústavného súdu Slovenskej republiky a v neposlednom rade ani judikatúra najvyššieho súdu, na ktorého činnosť najvyšší správny súd nadviazal pritom nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument. Akýkoľvek nedostatok alebo neadekvátnosť v odôvodnení môže viesť k nezákonnosti rozsudku z formálnych dôvodov.

40. Vo svetle vyššie uvedenom kasačný súd podrobil prieskumu kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok správneho súdu, pričom dospel k záveru, že z odôvodnenia správneho súdu nie je zjavné, v akom rozsahu podrobil súdnemu prieskumu napadnuté rozhodnutia Sociálnej poisťovne v oboch stupňoch, ako aj jeho vlastné posúdenie, keď z dôvodov uvádzaných správnym súdom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nevyplýva, na základe akých skutkových zistení ustálil svoj právny záver o nezákonnosti preskúmaného rozhodnutia žalovanej, pričom nechal bez povšimnutia namietanú argumentáciu žalovanej. Správny súd sa s argumentáciou žalovanej náležite nezaoberal, keď bez ďalšieho zdôvodnenia sa stotožnil s argumentáciou žalobcu. V danej súvislosti kasačný súd upriamuje pozornosť na právnu úpravu ustanovenú v § 5 bod 9 veta prvá SSP, ktorá zakotvuje jednu zo základných zásad konania, v zmysle ktorej, v konaní pred správnym súdom majú účastníci konania rovné postavenie. Rovnako právna úprava ustanovená v § 53 pred bodkočiarkou SSP stanoví, že účastníci konania majú v konaní pred správnym súdom rovnaké práva a povinnosti. Vzhľadom k uvedenému bolo preto povinnosťou správneho súdu sa rovnakou mierou zaoberať a vysporiadať skutkovými okolnosťami predkladanými tak žalobcom, ako aj žalovanou a tak zistiť skutkový a právny základ súdneho prieskumu rozhodnutia žalovanej.

41. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, najvyšší správny súd konštatuje, že ak správny súd sa dôsledne nezaoberal a nevysporiadal s tým, že o zásadnej otázke, a to právneho postavenia žalobcu pre účely sociálneho poistenia, ako základného zákonného predpokladu povinnosti platiť sociálne poistenie bolo už právoplatne rozhodnuté predchádzajúcimi rozhodnutiami pobočky žalovanej, vec nesprávne právne posúdil. Súčasne správny súd tým, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia úplne nechal bez povšimnutia zásadné skutkové zistenia pre správne právne posúdenie veci, zaťažil odôvodnenie napadnutého rozsudku v jeho podstatnej časti nejasnosťou, neurčitosťou a nezrozumiteľnosťou a v neposlednom rade aj nepresvedčivosťou, ktorá skutočnosť podmieňuje nezákonnosť napadnutého rozsudku správneho súdu pre jeho nepreskúmateľnosť z dôvodu nedostatku odôvodnenia, majúce za následok jeho nesúlad s právami v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

42. Vzhľadom k vyššie uvedenému, najvyšší správny súd námietky žalovanej vznesené v kasačnej sťažnosti, ktorými namietala, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP vyhodnotil ako dôvodné, keďže tieto námietky spochybnili vecnú a právnu správnosť napadnutého rozhodnutia správneho súdu.

43. Z uvedených dôvodov kasačný súd podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. f) SSP rozhodnutie správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

44. V ďalšom konaní bude povinnosťou správneho súdu opätovne sa vecou dôsledne zaoberať, ustáliť zásadné otázky nastolené v konaní, vzťahujúce sa na prejednávanú vec, v ich intenciách posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovanej v spojení s rozhodnutím a postupom pobočky žalovanej, a to v súlade s názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí a vo veci opätovne rozhodnúť. Svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť. V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne správny súd opätovne o nároku na náhradu trov konania vrátane o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

45. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom

od 01. mája 2011).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.